

CHARAKTERISTIKA ODVĚTVÍ VINOHRADNICTVÍ A VINAŘSTVÍ NOVÉHO ZÉLANDU

D. Kudová

Došlo: 14. června 2005

Abstract

KUDOVÁ, D.: *The characteristics of the winegrowing and wine-production in New Zealand*. Acta univ. agric. et silvic. Mendel. Brun., 2005, LIII, No. 6, pp. 225–236

The paper is focused on characteristic of winegrowing and wine-production in New Zealand, country, which together with Australia, Chile, Argentina, California, and South Africa belongs to the countries of the so-called New World, and these countries become very important producers of wine in the world. Thus, they become a part of the competitive environment in winegrowing and wine-production of the Czech Republic. One of the necessary premises for determination of the competitive position is a detailed analysis of competition. This was also dealt with by Černíková, Žufan (2004), Duda (2004), Hrabalová (2004), Kudová (2005), Lišková (2004), Tomšík, Chládková (2005).

Winegrowing regions of New Zealand are located in the areas of higher average temperature than the European regions. This climate suits mostly for blue grapes. The beginning of winegrowing is connected with the name of a Scot James Busby, who produced the first wine in 1836. In the middle of the 19th century, two winegrowing regions were known worldwide – Auckland, and Hawkes Bay. Currently, there are 14 winegrowing regions with the area of 18.112 ha of fertile vineyards, and in 2006 the area of fertile vineyards should grow by 15% (to 20.877 ha). The area with the largest area of vineyards is Marlborough (8.194 ha), where there are 275 growers of vine being processed by 84 wine-producers. The total number of wine producers in New Zealand in 2004 was 471, only four of them producing more than 2 mil. l (the biggest company is Montana).

The harvest in 2004 was 162.100 tons of grapes, in New Zealand, which means 123% growth in comparison with 1995. The highest growth of harvested grapes was in the region of Hawkes Bay – by 181%. Wine production is changing from year to year, but for the 2004 a growth is expected due to the volume of harvested grapes. The exports of New Zealand's wine have grown almost 3.5-times in the period of 1995–2003 in terms of its volume, and recounting it from NZ\$ to €, the growth was even 6.8-times higher. The exports of New Zealand wine are continuously growing – the highest amount from 1995 was exported to Great Britain (25.756 mil. l). The exports to the Czech Republic have grown almost 15-times in the period of 1999–2003, with a prevalence of the white wine. The average price of one litre of wine imported to the Czech Republic in 2003 was € 6.7. Imports of wine to New Zealand have grown by 74% in the period of 1995–2003. Most of the imports are realized from Australia (73% of the total imports in 2004). Within the monitored period, there was a change in the prevailing type of the imported wine – from a prevalence of the white wine in 1999 to the currently prevailing red wine (growth by 17% in 2003). Consumption of alcohol have grown by 6.5% in the period of 1998–2003, most of which was caused by the growing consumption drinks with the alcohol content of more than 23% (growth by 60.8%).

The paper is a part of solution of the grant focused on analysis and formulation of further development of winegrowing and wine-production in the Czech Republic provided by the Ministry of Agriculture (No. QF 3276), and it is also a part of solution of the research plan of the Faculty of Business and Economics, MUAF in Brno (No. MSM 6215648904).

industry, winegrowing, wine production, marketing year, exports, imports

Jedním z nezbytných východisek pro určení konkurenční pozice je podrobná analýza konkurence. Obvykle je zaměřená na identifikaci klíčových konkurentů a na určení jejich konkurenčního profilu. Prvním krokem při analýze konkurence je identifikace současných a potenciálních konkurentů, na to navazuje jejich důkladná analýza a určení jejich konkurenční výhody a třetím krokem je na základě porovnání konkurenčních profilů hlavních konkurentů s dříve identifikovanými hybnými změnnotvornými a konkurenčními silami daného odvětví předpovědět pravděpodobný profil reakce konkurentů (Sedláčková, 2000).

Cílem tohoto příspěvku je charakterizovat vinohradnictví a vinařství Nového Zélandu, jako jedné z vinařských zemí Nového světa, které spolu s Austrálií, Chile, Argentinou, Kalifornií a Jižní Afrikou se stávají jedněmi z nejdůležitějších výrobců vína na světě. Jejich vinohradnictví a vinařství částečně navazuje na tradice evropského vinohradnictví a vinařství, ale pojetí vína a jeho výroba je jiné než v Evropě.

Příspěvek je součástí řešení grantu zaměřeného na analýzu a vytvoření koncepce dalšího rozvoje odvětví vinohradnictví a vinařství v ČR poskytnutého NAZV (č. QF 3276) a je také součástí řešení výzkumného záměru PEF MZLU v Brně ((č. MSM 6215648904). Navazuje na text autorky Charakteristika vinohradnictví a vinařství Austrálie, který je v tisku, a spolu s publikacemi autorů Černíková, Žufan (2004), Duda (2004), Hrabalová (2004), Lišková (2004), Tomšík, Chládková (2005) by měl sloužit k identifikaci klíčových konkurentů v odvětví vinohradnictví a vinařství.

MATERIÁL A METODY

V mnoha odvětvích hrají mezi konkurencí důležitou roli zahraniční konkurenti, ať již působí jako exportéři nebo se účastní přímo prostřednictvím zahraničních investic. Identifikace současných a potenciálních konkurentů představuje jeden ze základních prvků analýzy konkurence, často však dochází v průběhu této fáze k řadě omylů a jeden z nich je nezohledňování potenciální zahraniční konkurence. Zahraniční konkurenti často značnou měrou přispívají k různorodosti odvětví z důvodů svých odlišných podmínek a často i odlišných cílů. Cílem analýzy konkurentů je vypracování profilu jejich povahy a úspěšnosti.

Charakteristika vinohradnictví a vinařství Nového Zélandu byla vypracována jako vstupní materiál k základní charakteristice odvětví vinohradnictví a vinařství České republiky.

Podklady byly čerpány ze statistických údajů Nového Zélandu volně přístupných na internetových stránkách, celních statistik a dostupné literatury. Při zpracování byly použity metody analýzy a syntézy a metody vzájemné komparace v časových řadách. Převodní

koeficient z novozélandského dolaru byl zjištěn telefonicky v Komerční bance Praha.

VÝSLEDKY A DISKUSE

Nový Zéland je vinařskou zemí, která leží nejdále od Evropy. Patří mezi vinařské země Nového světa, které se stávají na konci 20. století stále důležitějšími výrobci vína na světě, a to nejen z hlediska cen, za která svá vína prodávají, ale i z hlediska kvality produkováných vín. Tato vína jsou vyráběna z hroznů, které dozrávají v oblastech s vyšší průměrnou teplotou než v evropských vinařských oblastech. Toto klima vyhovuje převážně modrým hroznům. Červená vína z nich vyrobená jsou měkká a výrazná, s příchutí po dřevě nebo po ovoci. Rozdíl mezi jednotlivými ročníky nejsou tak výrazné jako v Evropě. Poprvé byla vína z Nového světa degustována v Paříži v roce 1976 a vyhrála nad známými víny z Francie (Priewe, 2003).

Historie

Nový Zéland sestává ze dvou hlavních ostrovů – Jižního a Severního. Počátky vinařství na obou ostrovech jsou rozdílné. Na Severním ostrově byla poprvé vinná réva vysazena v roce 1819 anglickým misionářem, první víno zde vyrobil Skot James Busby okolo roku 1836. Tento Skot měl již zkušenosti s vinohradnictvím a vinařstvím v Austrálii, kde založil první vinice. V polovině 19. století již byly známy vinařské oblasti Auckland a Hawkes Bay. V 19. století přišli na Nový Zéland přistěhovalci z dalmatiského pobřeží a zde dále rozvíjeli místní vinohradnictví a vinařství. Až v roce 1973 byly sazenice vinné révy vysazeny na Jižním ostrově. Na Novém Zélandu byl vydáván od roku 1881 v různých intervalech zákaz nebo omezení prodeje alkoholu a ještě v současnosti existují v největším městě Aucklandu čtvrtě, kde neexistují licence na prodej alkoholu (Priewe, 2003).

Vinařské oblasti

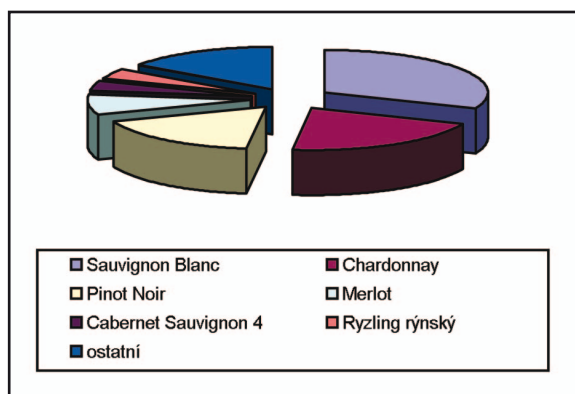
Na Novém Zélandu existuje 14 vinařských oblastí, mezi nejsevernější a nejjižnější je vzdálenost 1500 km. Nejvýznamnější vinařskou oblastí je Marlborough. Vinice zde byly založeny v polovině 70. let 20. století a v současnosti je zde 8 194 ha vinic. Marlborough je hlavní pěstitelskou oblastí pro odrůdu Sauvignon Blanc, který je pěstován na 40 % vinic; další nejvíce pěstovanou odrůdou je Chardonnay (26 %).

Druhou nejvýznamnější oblastí je Hawkes Bay (4 180 ha vinic), která je považována za nejlepší pěstitelskou oblast pro odrůdu Chardonnay.

Třetí oblastí dle velikosti je Gisborne (1 933 ha vinic), která je novozélandskou pěstební oblastí odrůd s masovou produkcí. Odrůdy Chardonnay, Müller Thurgau a Muscat tvoří 70 % celkové produkce této oblasti. Největší množství vína vyrobeného v této oblasti se prodává jako vína sudová.

Další oblasti jsou (seřazeny podle rozlohy vinic) Otago, Wellington, Canterbury, Nelson a Auckland. Nejchladnější oblastí je Otago, kde se vinná réva pěstuje v nadmořské výšce okolo 300 m n. m. (Priewe, 2003, <<http://www.nzwine.com>>).

Odrůdy révy vinné

1: Nejvíce pěstované odrůdy révy vinné

Zdroj: Statistic New Zealand

Nejvíce jsou pěstovány na Novém Zélandu tyto odrůdy vinné révy (rok 2003):

Sauvignon Blanc (31,1 % plochy)

Chardonnay (20,9 %)
 Rulandské červené (Pinot Noir) (17,2 %)
 Merlot (7,7 %)
 Cabernet Sauvignon (4,0 %)
 Ryzling rýnský (3,8 %)
 ostatní, např. Müller Thurgau, Cabernet Franc, Pinot Gris atd. (15,3 %).

Legislativa

Novozélandské předpisy týkající se označování vín a kontroly nejsou přesně dané. Pro prodej vína v obchodní síti Nového Zélandu musí být na etiketě uvedena odrůda, ze které pochází nejméně 75 % vína. U vín exportovaných do zemí EU a do USA musí 85 % vína pocházet z uvedené odrůdy na etiketě. Pokud jde o původ odrůdy, neexistuje žádná právní úprava jeho označování (Priewe, 2003).

Produkce hroznů

Celková rozloha plodných vinohradů v roce 2004 je 18 112 ha, v roce 2006 se předpokládá rozloha 20 877 ha plodných vinic (zvýšení o dalších 15 %). Rozloha vinohradů se od roku 1995 do roku 2004 téměř ztrojnásobila (nárůst o 196 %). Největší nárůst celkové plochy vinohradů byl od roku 2001 do roku 2004 a to o 61 %. Vinařská oblast s největší plochou vinohradů je Marlborough, kde je 45,2 % vinohradů Nového Zélandu.

I: Plocha plodných vinohradů podle vinařských regionů (ha)

Region	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Auckland	215	193	191	321	345	393	409	457	461	497
Waikato/Bay of Plenty	118	117	90	100	100	119	126	136	142	152
Gisborne	1 356	1 165	1 180	1 424	1 447	1 681	1 848	1 963	1 811	1 933
Hawkes Bay	1 776	1 794	1 744	1 829	2 336	2 443	2 800	3 072	3 752	4 180
Marlborough	2 123	2 155	2 655	2 747	3 477	4 054	4 354	5 228	6 677	8 194
Nelson	70	97	115	161	175	203	256	297	450	571
Canterbury	215	213	190	350	363	442	485	485	554	635
Otago	46	92	135	210	207	280	352	433	682	822
Ostatní	2	610	930	226	269	255	282	321	387	453
Celkem	6 110	6 610	7 410	7 580	9 000	10 197	11 275	12 822	15 479	18 112

Zdroj: Statistic New Zealand

Z novozélandských vinic se v roce 2004 sklídilo 162 100 t hroznů. Od roku 1995 je nárůst produkce hroznů více než dvojnásobný (o 123 %). Největší nárůst produkce byl ve vinařské oblasti Hawkes Bay (o 181 %) a dále v oblasti Marlborough (o 128 %). Nižší nárůst produkce hroznů než plochy plodných vinic (viz Graf 2) souvisí zřejmě s způsobem pěstování a vedením vinné révy. Pěstitelé se snaží produkovat vysoce kvalitní hrozny, z nichž by se dala vyrábět velmi kvalitní vína. Bez odborného vedení vinné révy by se na hektaru urodilo až 20 t hroznů více, které by ale neměly odpovídající kvalitu. Proto je vinná réva

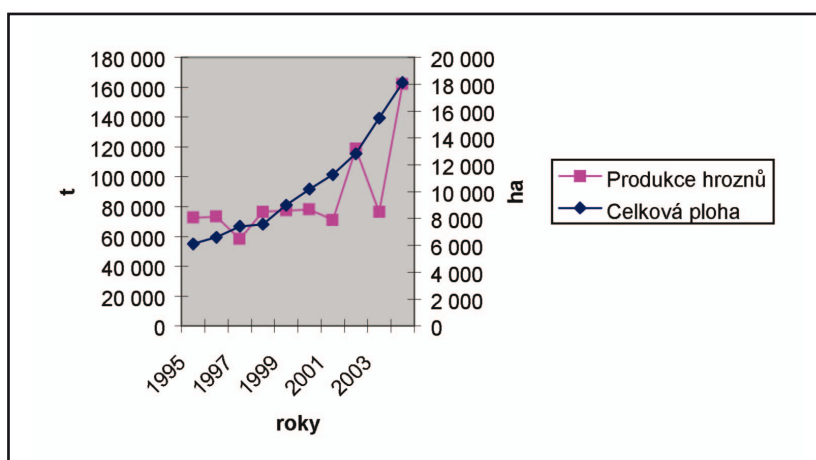
odpovídajícím způsobem ostříhána, ale pak se stává problémem velké zastínění hroznů listy. Ty se dříve odstraňovaly ručně a v současné době se využívá hlavně dvou způsobů vedení vinné révy (vedení Scott Henry a Cordon), který omezuje nadměrnou tvorbu listů, podporuje jakost a zároveň umožňuje mechanizovanou sklizeň.

V roce 2003 (viz Tab. II) byl pokles produkce hroznů na hodnoty roku 1998. Tento pokles byl způsoben nepříznivým počasím během vegetačního období.

II: Vývoj produkce vinných hroznů podle vinařských oblastí (t)

Region	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Northland	64	57	32	108	55	105	84	186	182	144
Auckland	1 874	1 553	1 092	869	1 224	1 363	614	1 526	715	1 497
Waikato/Bay of Plenty	617	761	526	334	552	637	411	932	497	457
Gisborne	22 289	22 330	18 172	23 649	22 133	21 820	12 936	26 587	14 350	25 346
Hawkes Bay	20 632	21 172	16 533	22 751	19 472	23 886	10 887	25 661	10 832	30 429
Wellington	933	1 072	786	804	607	1 124	1 457	2 022	1 311	2 820
Marlborough	24 509	24 192	19 585	25 558	29 229	26 212	36 962	54 496	40 537	92 581
Nelson	683	761	838	898	1 383	1 125	2 313	1 785	3 149	4 563
Canterbury	756	1 059	512	960	1 551	788	1 779	1 972	1 422	2 825
Otago	168	376	230	605	1 094	1 009	1 543	1 519	1 825	1 439
Ostatní	1	7	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	72 526	73 340	58 306	76 536	77 300	78 069	71 000	118 700	76 400	162 100

Zdroj: Statistic New Zealand, New Zealand Winegrowers Annual Vintage Surveys, vlastní výpočty

2: Srovnání vývoje produkce a nárůstu plochy vinohradů

Zdroj: Statistic New Zealand, New Zealand Winegrowers Annual Vintage Surveys, vlastní výpočty

Produkce vína

V roce 2004 bylo na Novém Zélandu 471 výrobců vína, od roku 1995 se jejich počet zvýšil o 130 %. 85 % celkové produkce vína se vyrobí ve čtyřech vinařských závodech – Montana, a.s., Corbans, Villa Maria a Nobilo. Největším vinařským podnikem je Montana, a.s., která je majetkem velkého holdingu, zabývající se podnikáním v mnoha dalších oblastech jak potravinářské, tak průmyslové výroby. Akciová společnost Montana produkuje 45 % všech novozélandských vín, zpracovává převážně hrozny z oblasti Marlborough, stejně jako vinařský podnik Corbans, který se specializoval na výrobu špičkových vín z této oblasti. Villa Maria je vinařským podnikem,

který získal nejvíce ocenění na mezinárodních vinařských soutěžích.

Skladba vinařských podniků je uvedena v Tab. III. Nejvíce nových vinařských podniků vzniklo ve srovnání let 1995 a 2004 v kategorii výroby vína v množství od 200 000 l do 2 000 000 l vína ročně (nárůst o 175 %), ve výrobní kategorii do 200 000 l vína ročně se počet podniků zvýšil o 131 %. V kategorii výroby vína vyšší než 2 000 000 l ročně stále působí čtyři výše jmenované podniky, pouze v roce 2001 a 2002 byly tři, což mohlo být způsobeno nižší výrobou vína u jednoho z nich, a tak podnik klesl do kategorie s nižším množstvím vyrobeného vína.

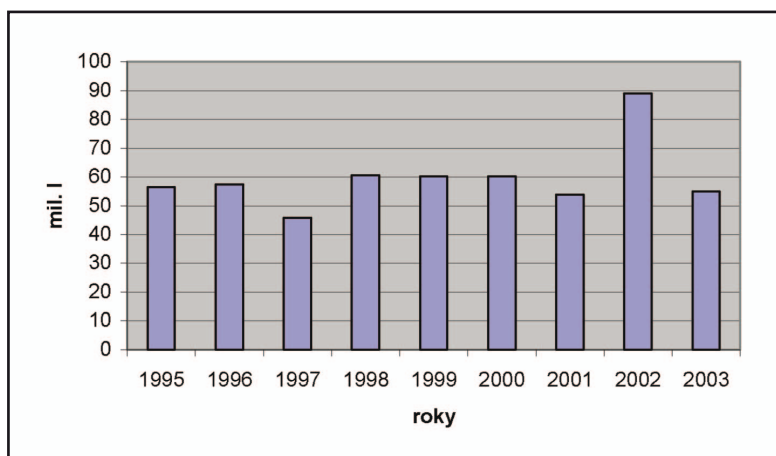
III: Počet výrobců vína v letech 1995–2004 dle množství vyrobeného vína

Kategorie	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
< 200 000 l	188	221	244	272	313	331	369	369	417	434
200 000 – 2 000 000 l	12	13	14	17	17	23	26	26	33	33
> 2 000 000 l	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4
Celkem	204	238	262	293	334	358	398	398	454	471

Zdroj: Statistic New Zealand

V roce 2003 bylo vyrobeno na Novém Zélandu 55 mil. l vína, ale produkce vína během sledovaných let velmi kolísá (viz Graf 3), vždy v závislosti na produkci hroznů. V roce 2004 bylo sklizeno zatím největší množství hroznů (162,1 tis. t) za sle-

dované období, což je více než dvojnásobek hroznů sklizených v roce 2003. V roce 2003 bylo sklizeno 76,4 tis. t hroznů při průměrném výnosu 4,8 t.ha⁻¹. Výnos v roce 2003 byl nejnižší za sledované roky (viz Tab. II).

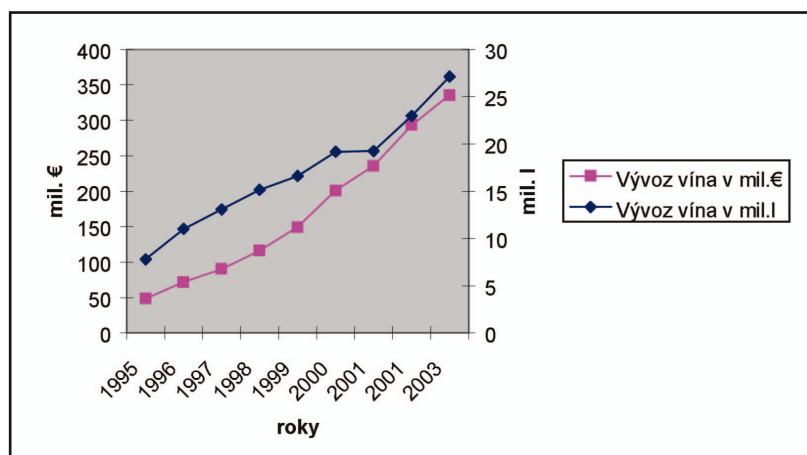
3: Vývoj celkové produkce vína v mil. l

Zdroj: Statistic New Zealand

Vývoz novozélandského vína

Vývoz novozélandského vína (v mil. l) stoupl od roku 1995 do roku 2003 téměř 3,5krát, za poslední rok vzrostl nejvíce, a to o 18 %. Vývoz vína přepočtený z NZ\$ na € vzrostl o 14 % za poslední rok a od roku 1995 se zvýšil 6,8krát. Pokud porovnáme vývoj

vývozu vína v mil. l s finančním vyjádřením v mil.€ (viz Graf 4), tak je patrný nerovnoměrný nárůst obou křivek. Je možno konstatovat, že nerovnoměrný nárůst obou křivek vůči sobě dokumentuje nárůst ceny novozélandského vína během jednotlivých let.

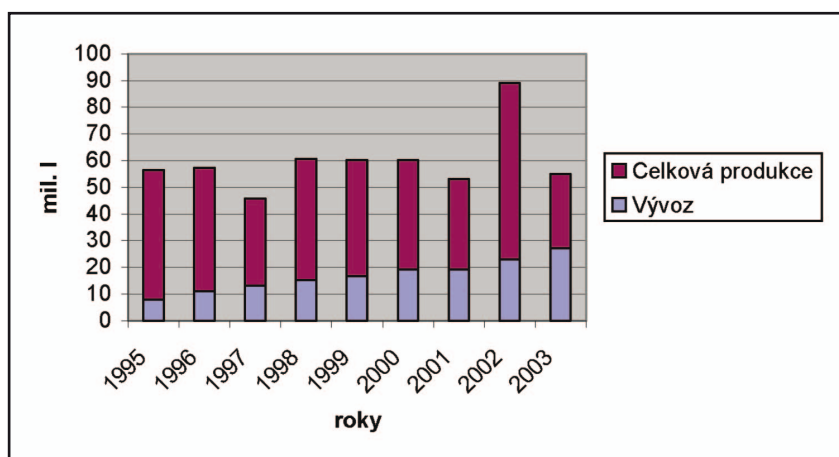

4: Vývoj vývozu vína

Zdroj: Statistic New Zealand, vlastní výpočty

V Grafu 5 je uveden vývoj celkové produkce vína a vývozu. V jednotlivých sloupcích je barevně odlišeno množství vyvezeného vína a vína, které zůstalo pro

domácí spotřebu a zásoby. Celková výška sloupce je rovna celkovému množství vyrobeného vína v mil. l.

5: Vývoj celkové produkce a vývozu vína (mil. l)

Zdroj: Statistic New Zealand, vlastní výpočty

Vývoz novozélandského vína neustále stoupá, ale ne v závislosti na množství vyrobeného vína. V roce 2003 bylo vyvezeno 27,114 mil. l vína, což je 49 % z celkové produkce vína, v roce 2002 bylo vyvezeno

pouze 25 % celkové produkce. Největší množství vína bylo vyvezeno během sledovaných let do Velké Británie (96,299 mil. l) a do USA (25,756 mil. l).

IV: Vývoz novozélandského vína

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Celkem mil. l	7,789	11,013	13,072	15,153	16,618	19,170	19,245	22,971	27,114
Celkem mil. €	48,630	71,749	90,340	116,230	149,215	200,754	235,838	293,349	335,523

Zdroj: Statistic New Zealand, vlastní výpočty

Vývoz vína do jednotlivých států světa (viz Tab. V) kolísá, vzrůstající tendenci má vývoz do USA (zvýšení o 1 116 %) a do Austrálie (zvýšení o 229 %), sni-

žující tendenci je vidět u vývozu vína do Velké Británie (pokles o 44 %).

V: Hlavní směry vývozu novozélandského vína (%)

Země	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Velká Británie	68,4	67,5	62,2	52,8	54,4	54,6	51,5	51,6	45,2
USA	1,9	1,7	3,9	6,5	9,0	13,1	16,3	16,4	21,2
Austrálie	7,5	10,6	12,5	15,9	13,8	12,5	12,3	15,5	17,2
Holandsko	1,1	1,4	1,6	3,1	2,0	3,6	4,7	3,5	1,9
Kanada	3,8	3,0	2,1	2,7	2,3	3,4	3,2	3,1	3,6
Japonsko	4,1	2,4	2,9	4,1	4,6	1,9	2,0	1,2	1,2
Německo	0,5	0,9	6,3	2,7	1,7	1,2	2,0	0,7	0,8
Irsko	1,9	1,1	1,4	0,9	1,3	1,6	1,4	1,4	1,6
Ostatní	10,8	11,4	7,1	11,2	10,9	8,2	6,6	6,6	7,2
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Statistic New Zealand, vlastní výpočty

Vývoz novozélandského vína do České republiky

Vývoz novozélandského vína se zvýšil od roku 1999 téměř 15krát. Největší nárůst byl v roce 2003 proti roku 2002, a to o 128 %, kdy se zvýšil vývoz červeného vína jak lahvového, tak sudového. V po-

rovnání množství vyvezeného bílého a červeného vína v roce 2003 (bez ohledu na formu obalu), se do ČR vyváží více bílého vína (3 541 l) než červeného (2 584 l), rozdíl je 37 %.

VI: Vývoj vývozu vína do ČR (l)

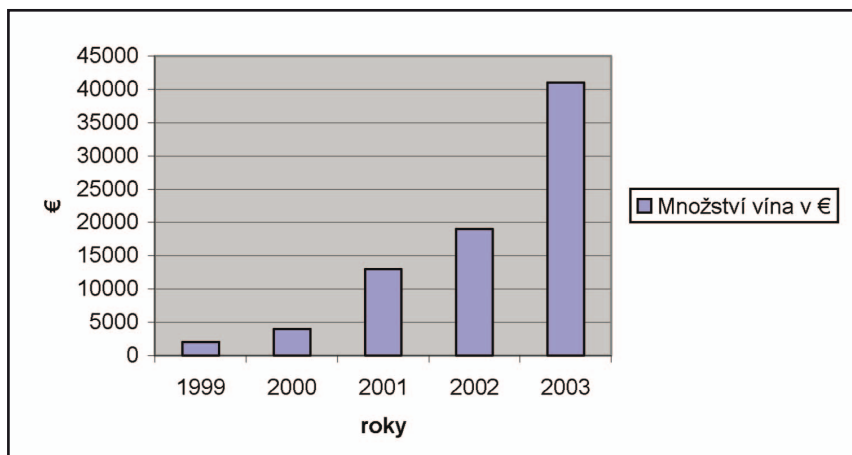
	Bílá vína lahvová	Bílá vína sudová	Červená vína lahvová	Červená vína sudová	Celkem
1999	0	407	0	10	417
2000	8	1 029	8	0	1 045
2001	513	607	918	0	2 038
2002	743	1 418	63	462	2 686
2003	1492	2 049	1 299	1 285	6 125

Zdroj: <<http://www.cs.mfer.cz>>, vlastní výpočty

Poznámka: lahvová vína – dle celní statistiky v obalech do 2 l

V následujícím grafu je zobrazen vývoj vývozu vína do ČR ve finančním vyjádření. Od roku 1999 se

vývoz zvýšil téměř 21krát. Průměrná cena jednoho litru vína v roce 2003 činila 6,7 €.

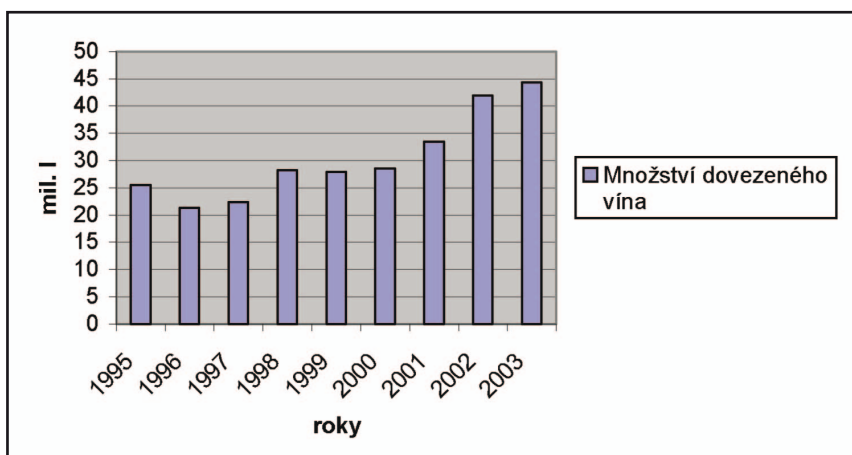
6: Vývoj vývozu novozélandského vína do ČR

Zdroj: <<http://www.cs.mfer.cz>>, vlastní výpočty

Dovoz vína

Dovoz vína na Nový Zéland od roku 1995 do roku 2003 vzrostl o 74 %. V roce 2004 bylo dovezeno na

Nový Zéland 45,025 mil. l vína za 201 mil. € (údaje jsou pouze do konce června roku 2004).

7: Množství dovezeného vína

Zdroj: Statistic New Zealand, vlastní výpočty

Nejvíce se dováželo na Nový Zéland víno z Austrálie (73 % z celkového množství) a od roku 2000 se zvýšil dovoz vína z Jižní Afriky, takže v roce 2003 tvořil 14 % celkového dovezeného množství, dále mírně stoupl dovoz z Francie, Itálie a Chile. Nejvýrazněji po-

klesl dovoz španělského vína, a to na 0,8 % celkového dovezeného vína v roce 2003. Lze konstatovat, že dovoz vína ze zemí tzv. Nového světa stoupá výrazněji než dovoz vína z tradičních vinařských zemí. Z České republiky se na Nový Zéland víno nedováží.

VII: Vývoj dovozu vína podle zemí (mil. l)

Země	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Austrálie	15,462	13,391	16,201	21,772	20,762	20,655	21,331	25,091	32,363
Španělsko	6,744	3,088	1,123	2,520	3,344	2,475	1,377	0,195	0,362
Chile	0,089	1,337	2,232	0,737	1,327	1,085	2,423	4,565	2,594
Francie	0,898	0,607	0,898	1,340	0,854	1,012	0,726	1,101	1,241
Itálie	0,888	1,043	0,915	0,739	0,749	1,886	2,445	3,270	1,105
Jižní Afrika	0,670	0,529	0,427	0,354	0,190	0,708	4,124	7,159	6,172
Argentina			0,021	0,301	0,167	0,692	0,458	0,080	0,181
Ostatní	0,764	1,323	0,592	0,468	0,460	0,043	0,527	0,429	0,355
Celkem	25,515	21,318	22,409	28,231	27,853	28,556	33,411	41,890	44,373

Zdroj: Statistic New Zealand, vlastní výpočty

Je-li hodnocen dovoz vína podle typu vína, pak lze konstatovat, že do roku 1999 převládal dovoz bílého vína nad červeným, poté se situace v dovozu jednotlivých typů vína vyrovnávala a v roce 2003 bylo do-

vezeno o 17 % více červeného vína než bílého. Tiché víno tvořilo 91 % celkového dovozu. Během sledovaných let vzrostl dovoz šumivého vína (o 61%) a poklesl dovoz šampaňského a alkoholizovaného vína.

VIII: Vývoj dovozu vína podle typu vína (mil. l)

Druh vína	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Bílé	14,085	9,610	9,696	13,739	11,530	10,881	13,692	18,686	18,803
Červené	8,395	9,456	10,742	12,563	13,936	15,282	17,437	20,728	21,936
Šumivé	1,793	1,389	1,205	1,059	1,484	1,564	1,585	1,729	2,895
Šampaňské	0,330	0,218	0,214	0,265	0,295	0,386	0,197	0,236	0,290
Alkoholizované	0,911	0,646	0,553	0,605	0,607	0,443	0,498	0,511	0,447
Celkem	25,515	21,318	22,409	28,231	27,853	28,556	33,411	41,890	44,373

Zdroj: Statistic New Zealand

Spotřeba alkoholických nápojů

Spotřeba všech typů alkoholických nápojů se během sledovaných let zvýšila o 6,5 %, největší nárůst byl ve spotřebě ostatního alkoholu (nápoj s obsahem

alkoholu > 23 %) o 60,8 %, spotřeba vína stoupla o 18,2 % a spotřeba piva pouze o necelé procento (0,6 %). Vývoj spotřeby alkoholických nápojů dokumentuje následující tabulka.

IX: Vývoj spotřeby alkoholických nápojů na Novém Zélandě (mil. l)

	Víno	Pivo	Ostatní alkohol	Celkem
1998	66,933	315,395	27,314	409,642
1999	72,312	316,906	28,811	418,029
2000	71,847	305,611	34,214	411,672
2001	70,867	306,342	37,614	414,824
2002	78,353	314,462	41,239	434,054
2003	79,141	313,459	43,909	436,509

Zdroj: Statistic New Zealand

Poznámka: uvedená čísla nezahrnují alkoholické nápoje produkované v domácnostech

Spotřeba vína v l na osobu v roce 2003 byla 19,8 (Nový Zéland v roce 2003 měl 4 mil. obyvatel) a spotřeba veškerého alkoholu byla 109 l.osoba⁻¹.rok⁻¹.

Spotřeba vína v zemích světa se v roce 2001 se pohybovala od nejvyšší hodnoty 56,9 l na osobu a rok ve Francii (od roku 1990 klesla spotřeba o 21,7 %), po 13,5 l na osobu a rok v Belgii (tam klesla o 45,7 %) (<<http://www.awbc.com.au>>). V ČR byla v roce 2002 spotřeba 16,2 l na osobu a

rok a od roku 1990 se spotřeba vína zvýšila o 9,5 % (<<http://www.csu.cz>>).

Stručný přehled vinohradnictví a vinařství Nového Zélandu

V následující Tab. X jsou přehledně zpracovány základní údaje o novozélandském vinohradnictví a vinařství, dovozu a vývozu vína od roku 1994 do roku 2003.

X: Celkový přehled o novozélandském vinohradnictví a vinařství od roku 1994 do roku 2003

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Počet výrobců vína	190	204	238	262	293	334	358	382	398	421
Plocha vinic (ha)	6 680	7 500	7 800	8 456	9 780	11 275	12 822	13 637	15 829	19 432
Plocha plodných vinice (ha)	6 110	6 110	6 610	7 410	7 580	9 000	10 197	11 648	13 787	15 800
Průměrný výnos (t.ha ⁻¹)	8,8	12,2	11,2	8,1	10,3	8,9	7,8	6,3	8,6	4,8
Průměrná cena hroznů (€t ⁻¹)	1 032	1 056	987	1 002	1 005	1 255	1 423	1 662	1 945	2 296
Celková produkce (mil. l)	41,1	56,4	57,3	45,8	60,6	60,2	60,2	53,3	89,0	55,0
Domácí spotřeba NZ vína (mil. l)	28,5	30,9	35,6	38,8	38,2	38,4	41,3	36,3	32,6	35,3
Domácí spotřeba NZ vína (l.osoba ⁻¹)	8,1	8,7	9,9	10,4	10,1	10,1	10,6	9,3	8,3	8,8
Vývoz NZ vína (mil. l)	7,9	7,8	11,0	13,1	15,2	16,6	19,2	19,2	23,0	27,1
Vývoz NZ vína (mil. €)	49,4	48,6	71,8	90,4	116,2	148,8	200,7	235,8	239,3	335,6

Zdroj: Statistic New Zealand, vlastní výpočty

Při porovnání jednotlivých dat v Tab. X je možno konstatovat, že všechny sledované údaje, které se týkají rozvoje novozélandského vinohradnictví a vinařství, se zvyšují během posledních deseti let, pouze spotřeba novozélandského vína kolísá. Pokud ale porovnáme údaje uvedené v Tab. IX, celková spotřeba vína od roku 1998 do roku 2003 stoupla o 18,2 %.

Významná změna nastala v sortimentu vyráběných druhů vín – do roku 1970 sestávala největší část pro-

dukce vín z vín s vyšším obsahem alkoholu (brandy a sherry). Během posledních let výroba a vývoz těchto druhů vína velmi klesá a oblibu získávají stále více vína z kvalitních evropských odrůd.

Podle Annual Report lists je očekávaný nárůst plodných vinic v roce 2006 na 20 877 z 18 122 ha v roce 2004, což bude nárůst o 15,2 % a lze očekávat i odpovídající nárůst produkce novozélandského vína.

SOUHRN

Příspěvek je zaměřen na charakteristiku vinohradnictví a vinařství Nového Zélandu, země, která patří spolu s Austrálií, Chile, Argentinou, Kalifornií a Jižní Afrikou mezi země Nového světa, a které se stávají jedněmi z nejdůležitějších výrobců vína na světě. Tím se stávají součástí konkurenčního prostředí odvětví vinohradnictví a vinařství ČR. Jedním z nezbytných východisek pro určení konkurenční pozice je podrobná analýza konkurence. Touto se ve svých příspěvcích zabývali Černíková, Žufan (2004), Duda (2004), Hrabalová (2004), Kudová (2005), Lišková (2004), Tomšík, Chládková (2005).

Vinohradnické oblasti Nového Zélandu se nacházejí v oblastech s vyšší průměrnou teplotou než jsou evropské oblasti. Toto klima vyhovuje převážně modrým hroznům. Začátek vinohradnictví je spojován se jménem Skota Jamese Busbyho, který vyrobil první víno roku 1836. V polovině 19. století již byly světově známy dvě vinařské oblasti, a to Auckland a Hawkes Bay. V roce 2004 existuje na Novém Zélandu 14 vinařských oblastí s celkovou rozlohou 18 112 ha plodných vinic, v roce 2006 má být rozloha plodných vinic větší o 15 % (celkem 20 877 ha). Oblastí s největším počtem ha vinic je Marlborough (8 194 ha), v této oblasti je 275 pěstitelů vinné révy a ta se zpracovává ve 84 vinařských závodech. Celkem je na Novém Zélandu (v roce 2004) 471 vinařských závodů, přičemž v kategorii s roční výrobou vína více než 2 mil. l jsou pouze čtyři (největší vinařským podnikem je Montana, a.s.)

V roce 2004 se sklídilo na Novém Zélandu 162,100 t hroznů, což je nárůst proti roku 1995 o 123 %. Největší nárůst sklizených hroznů byl v oblasti Hawkes Bay, a to o 181 %. Produkce vína během sledovaných let kolísá, ale v roce 2004 lze očekávat nárůst vzhledem k množství sklizených hroznů. Vývoz novozélandského vína (v mil. l) stoupl od roku 1995 do roku 2003 téměř 3,5krát, v přepočtu z NZ\$ na € se zvýšil 6,8krát. Vývoz novozélandského vína neustále stoupá, největší množství vína bylo vyvezeno od roku 1995 do Velké Británie (25,756 mil. l). Vývoz vína do ČR se od roku 1999 do roku 2003 zvýšil téměř 15krát, více se vyváží bílé víno. Průměrná cena jednoho litru vína dovezeného do ČR v roce 2003 byla 6,7 €. Dovoz vína na Nový Zéland vzrostl od roku 1995 do roku 2003 o 74 %. Nejvíce se dováželo víno z Austrálie a to tvořilo 73 % celkového dovezeného množství v roce 2004. Během sledovaných let došlo ke změně v převládajícím typu dováženého vína, od více dováženého bílého vína v roce 1999 po v současnosti převládající dovoz červeného vína (v roce 2003 o 17 %). Spotřeba alkoholických nápojů se zvýšila od roku 1998 do roku 2003 celkem o 6,5 %, nejvíce vzrostla spotřeba nápojů s obsahem alkoholu > 23 %, a to o 60,8 %.

odvětví, vinohradnictví, vinařství, marketingový rok, vývoz, dovoz

Příspěvek je součástí řešení grantu zaměřeného na analýzu a vytvoření koncepce dalšího rozvoje odvětví vinohradnictví a vinařství v ČR poskytnutého NAZV (č. QF 3276) a je také součástí řešení výzkumného záměru PEF MZLU v Brně (č. MSM 6215648904).

LITERATURA

- ČERNÍKOVÁ, R.: Analýza trhu vína v ČR a Rakousku. In *Mezinárodní vědecké dny 2004*. Nitra: SPU Nitra, 2004, s. 190–195. ISBN 80-8069-356-0 (CD)
- ČERNÍKOVÁ, R., ŽUFAN, P.: Analýza odvětví vinařství v České republice a Německu. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, LII, 6. Brno: MZLU v Brně, 2004, s. 19–25. ISSN 1211-8516
- DUDA, J.: Vinohradnictví a vinařství Slovenské republiky. In *Odvětvové strategie a politiky*. Brno: MZLU v Brně, 2004, s. 5–11. ISBN 80-7157-835-5
- HRABALOVÁ, A.: Analýza odvětví vinohradnictví a vinařství ve Španělsku. In *Odvětvové strategie a politiky*. Brno: MZLU v Brně, 2004, s. 19–26. ISBN 807157-835-5
- CHLÁDKOVÁ, H.: Trh vína v Jihoafrické republice In: *Firma a konkurenční prostředí*. Brno: PEF MZLU v Brně, 2005. * v tisku
- KUDOVÁ, D.: Charakteristika odvětví vinohradnictví a vinařství Austrálie In: *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, Brno: MZLU v Brně, 2005. * v tisku
- LIŠKOVÁ, S.: Analýza produkce a spotřeby vína v Rumunsku. In *MendelNET 2004*. Brno: PEF MZLU v Brně, 2004. * v tisku
- PRIEWE, J.: *Vína Nového světa*. přel. P. Roth., 1. vyd. Praha: Euromedia Group k. s., 2003. 167 s. Přel. z: Die neue Welt. ISBN 80-242-0981-0
- TOMŠÍK, P., CHLÁDKOVÁ, H.: Komparace partiálních analýz vinohradnictví a vinařství ČR, EU a Jihoafrické republiky In: *Agricultural economics, Prague: Czech academy of agricultural sciences*, 2005, * v tisku

SEDLÁČKOVÁ, H.: *Strategická analýza*, 1. vyd. <<http://www.nzwine.com>>
Praha: C.H.Beck 2000.101 s. ISBN 80-7179-422-8 <<http://www.volny.cz>>
<<http://www.cs.mfcr.cz>> <<http://www.wineofthweek.com>>
<<http://www.google.com>> <<http://www.csu.cz>>
<<http://www.mendelu.cz>>

Adresa

Ing. Dagmar Kudová, Ústav managementu, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno, Česká republika